

FÄNGELSEPRÄSTEN:

”Här når vi ut till männen”

Kyrkan har svårigheter med att nå ut till unga män. Äldre, barnfamiljer, kvinnor och konfirmander finns med i den ordinarie verksamheten, men sällan just unga män. Men på Skenäsanstalten på Vikbolandet når man fram, berättar anstaltsprästen Peter Fransson.

– Kyrkan har ju svårt att nå män, det är ett faktum. Orsakerna kan man diskutera, men sammanfattningsvis talar kyrkan i dag inte om saker som lockar unga män så mycket. Men här på Skenäs når vi fram, säger Peter Fransson.

Han fortsätter:

– Både i kyrkan och i det offentliga samtalet talas mycket om ”feminism” och ”patriarkat”, vilket skapar en kollektivistisk och närmast dualistisk världsbild med krafter som kämpar mot varandra. Det liknar andra mytologiers uppdelning mellan ljus och mörker, gott och ont och så vidare, vilket förstås fyller vissa tomrum i vårt sekulariserade samhälle. Att män målas upp som problemet i form av ett ansiktslöst patriarkat har effekten att stöta bort många män.

– Men mitt arbete på Skenäs måste utgå från en individcentrerad människosyn, där människan – trots att hon också är en gemenskapsvarelse – är en person snarare än en skärva av kollektivet.

ATT VARA fängelsepräst innebär att stå mitt i en lång rad förändringar, på individnivå bland de intagna, på kollektiv nivå på anstalten, samt i hela samhället. Just kyrksalen vi står i är ett exempel på pågående förändringar. Den har nyligen formellt avhelgats i samband med en gudstjänst. Huset som vi befinner oss i ska nämligen rivas i samband med utvidgning av Skenäs, som är en öppen anstalt för män cirka 3 mil från Norrköping ute på Vikbolandet.

Anstalten har ett knappt hundratal intagna. Något stängsel finns inte runt området utan övervakningen av fångarna sker med elektronisk fotboja.

Tills vidare kommer kyrkan att få dela en barack med en yoga-

Fängelseprästen Peter Fransson i den tidigare kyrksalen som funnits sedan 1950-talet men som nu ska rivas. På väggen bakom honom syns Maria Vegelands "Kristus kallar unga människor vid Genesarets sjö".

verksamhet. Vad som ska hända med kyrksalens stora mosaik av den norska konstnären Maria Vegeland är inte klart ännu. Mosaiken skapades 1957 och eftersom det finns lagar som säger att statlig konst inte får säljas eller skänkas utan måste finnas kvar inom staten och vara synlig, så måste den sättas upp någonstans. Verket heter "Kristus kallar unga människor vid Genesarets sjö".

Den planerade rivningen beror på att Skenäs expanderar och fler intagna ska få plats. Alla förändringar skapar enligt Peter Fransson en otrygg stämning för de intagna. Peter nämner att personalomsättningen är hög med, ibland, bristande kompetens i mötet med människor i den kritiska situation som ett frihetsberövande innebär. Han talar också om den svårnavigerade hierarkin inom Kriminalvården.

I DEN besvärliga miljön är gudstjänsterna en viktig samlingspunkt för de intagna.

... många har sagt att om de hade haft en god, manlig förebild hade de kanske aldrig hamnat på anstalt.

– Många av ritualerna här i kyrkan är väldigt viktiga, exempelvis att tända ljus vid ljusbäaren spelar en stor roll för många. Det finns många här från länder med ortodox kristna traditioner, och det är intressant och tankeväckande att lägga märket till de olika liturgiska åtbörderna och att gudstjänsten på Skenäs faktiskt är ekumenisk. Kyrksalen har varit inredd med allt från grekisk- och ryskortodoxa ikoner till en rosenkrans hängande på en Mariastaty och gamla svenska skolplanscher. Mitt mål har varit att på ett så integrerat sätt som möjligt ge uttryck för den världsvida kyrkan.

DET BLIR många tillfällen till samtal. Peter talar ofta med de intagna om livet utanför anstalten.

– Förutom att samtala om de existentiella frågorna, om Bibeln, teologin och så vidare är det min vilja att internen skall rikta ljuset mot allt annat som de också är. Apropå mansbilder är många högst engagerade och kärleksfulla

pappor som jag själv fått med mig mycket av som pappa; andra är intellektuellt lagda och har goda läshuvuden; ytterligare andra skulle gärna vilja använda sina erfarenheter för att hjälpa unga – många har sagt att om de hade haft en god, manlig förebild hade de kanske aldrig hamnat på anstalt.

– Allt syftar till att komma ”bättre ut” som de brukar säga i kriminalvården. Men det kräver också att tiden på Skenäs får bli en tid för ”eftertanke och ny kraft för kropp, själ och ande” som vi ber i vår förbön. Jag brukar tala mycket om växt i min förkunnelse, och att den själsliga och andliga växten inte följer några andra mönster än den rent kroppsliga utan att den tar tid och bitvis också kan göra ont. Så även om siktet är inställt på framtiden är det också viktigt att vara, och våga vara, där man är just nu. Även om det är på anstalt.

MAX WAHLUND
TEXT OCH FOTO